

S. Sayısı : 43

Türkiye ile Çekoslovakya arasında 22 Haziran 1945 tarihinde imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmasının onanmasına dair kanun tasarısı ve Dışişleri ve Ticaret komisyonları raporları (1/494)

T. C.

Başbakanlık

Muameldat Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 70 - 24, 6/1960

22 . VIII . 1945

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Türkiye ile Çekoslovakya arasında 22 Haziran 1945 tarihinde imzalanan Ticaret ve Tediye Anlaşmasına dair Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 12 . VII . 1945 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun tasarısı gerekçesi ve ilişkileriyle birlikte sunulmuştur.

Adı geçen Anlaşmanın 4582 sayılı kanunun verdiği yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulunca onanmış olduğunu arz ederim.

Başbakan
Ş. Saracoğlu

Gerekçe

1939 senesinde Çekoslovakya'nın işgali üzerine 17 . VIII . 1940 tarihli ve 2/14191 sayılı karar ile yürürlükten kaldırılmış olan, Türkiye ile Çekoslovakya arasında Ankara'da imzalanan 30 Nisan 1934 tarihli Modus Vivendi ile Ticari Mübadelelerin Tanzimine Mütedair 7 Nisan 1938 tarihli Anlaşma ve merbutlarının tekrar yürürlüğe konulması Çekoslovakya Hükümeti tarafından talebedilmişti.

Bugünkü vaziyette her ne kadar iki memleket arasında ticari mübadelelere normal bir şekilde başlanmış ise de henüz yeni tanıdığımız Çekoslovakya ile aramızdaki ahdi münasebetlerin gözden geçirilmesi ve yeni anlaşmalar yapıluncaya kadar iki memleket arasındaki ticari münasebetlerin umumî rejimler dâhilinde cereyanını sağlamak ve en ziyade müsaadeye mazhar memleket haklarından istifade edebilmek için 30 Nisan 1934 tarihli Modus Vivendi'nin yürürlüğe konulması ve bugünkü şartlar karşısında menfaatlerimize uygun görülmüş ve bu esaslar dairesinde yapılan müzakereler neticesinde 22 Haziran 1945 tarihinde Ankara'da bir Ticaret ve Tediye Anlaşması imza edilmiştir.

Menfaatlerimize uygun görülen bu anlaşmanın kabul ve onanması Türkiye Büyük Millet Meclisinin yüksek tasvibine arz olunur.

Dışışleri Komisyanu

T. B. M. M.
Dışışleri Komisyonu
Esas No. 1/494
Karar No. 11

12 . XII . 1945

Yüksek Başkanlığa

Türkiye ile Çekoslovakya arasında 22 Haziran 1945 tarihinde imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmasının onanmasına ilişkin kanun tasarısı ile gerekçesi Başbakanlığın 22 Ağustos 1945 tarih ve 6/1960 sayılı tezkeresiyle Büyük Millet Meclisine sunulduktan sonra havalesi gereğince ve Dışışleri Bakanlığı uzmanının hazır bulunduğu toplantıda komisyonumuz tarafından incelendi.

Her iki memleket menfaatine uygun görülen Anlaşmaya ilişkin kanun tasarısı, metinlerde terim değişiklikleri yapıldıktan sonra oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Ticaret Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Dışışleri Ko. Başkanı	Sözcü	Kâtip
Konya	İstanbul	Ağrı
<i>S. Arıkan</i>	<i>A. Ş. Esmer</i>	<i>Rıfka R. Pasin</i>
Ankara	Erzurum	Gümüşane
<i>Z. Yörük</i>	<i>P. Demirhan</i>	<i>Cabir Selek</i>
Gümüşane	Kocaeli	Manisa
<i>Edip Tör</i>	<i>Nihat Erim</i>	<i>Hikmet Bayur</i>
Samsun	Seyhan	Tokad
<i>C. Bilsel</i>	<i>N. Eldeniz</i>	<i>N. Poroy</i>

Ticaret Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Ticaret Komisyonu
Esas No. : 1/494
Karar No. : 13

24 . XII . 1945

Yüksek Başkanlığa

12 . XII . 1945 gününde Komisyonumuza gönderilen Başbakanlığın 22 . Ağustos 1945 gün ve 70/24/6/1960 sayılı yüksek yazısına bağlı Türkiye ile Çekoslovakya arasında 22 Haziran 1945 tarihinde imzalanan Ticaret ve Ödeme anlaşmasının onanmasına dair ilişik kanun tasarısı ilgili Bakanlığın yetkili temsilcisinin de bulunmasıyla Komisyonumuzda incelendi.

Gerekçede de açıklandığı üzere Çekoslovakya ile aramızda normal ticarî değiştirme işleri başlamamış olmakla akdî münasebetlerin gözden geçirilmesi ve yeni anlaşmalar yapılmaya kadar ticarî işlerin yürümesini sağlamak bakımından yapılan bu anlaşmanın aynen onanması Komisyonu-

muzca da uygun görülerek kabulüne ve Kamutaya arzedilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulmasına karar verildi.

Ti. Ko. Başkanı	Bu sözcü	Kâtip
Bilecik	Ankara	Ankara
<i>K. Gülek</i>	<i>A. Çubukçu</i>	<i>A. Çubukçu</i>
Manisa	Erzincan	Kırklareli
<i>Dr. H. Sarhan</i>	<i>F. Kalfagil</i>	<i>Ş. Ödül</i>
Kütahya	Niğde	Ordu
<i>S. Kutman</i>	<i>H. Ulusoy</i>	<i>M. Yarımbıyık</i>
Siird	Yozgad	Trabzon
<i>E. Kılıçcioğlu</i>	<i>Z. Arkant</i>	<i>L. Yavuz</i>

İmzada bulunmadı

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye ile Çekoslovakya arasında 22 Haziran 1945 tarihinde imzalanan Ticaret ve Tediye Anlaşmasının onanmasına dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Türkiye ile Çekoslovakya arasında Ankara'da 22 Haziran 1945 tarihinde akdolan Ticaret ve Tediye Anlaşması onanmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayım tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

12 . VII . 1945

Başbakan Adalet Bakanı
Ş. Saracoğlu R. Türel

Milî Savunma Bakanı

A. R. Artunkal

İçişleri Bakanı Dışişleri Bakanı V.

Hilmi Uran N. E. Sumer

Maliye Bakanı

N. E. Sumer

Millî Eğitim Bakanı

Yücel

Bayındırlık Bakanı

Sırrı Day

Ekonomi Bakanı

Fuad Sirmen

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı

Dr. S. Konuk

Gümrük ve Tekel Bakanı

Suad H. Ürgüblü

Tarım Bakanı Ulaştırma Bakanı

Ş. R. Hatipoğlu A. F. Cebesoy

Ticaret Bakanı Çalışma Bakanı

R. Karadeniz Dr. S. Irmak

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Türkiye ile Çekoslovakya arasında 22 Haziran 1945 tarihinde imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmasının onanmasına ilişkin kanun tasarısı

MADDE 1. — Türkiye ile Çekoslovakya arasında Ankara'da 22 Haziran 1945 tarihinde yapılan Ticaret ve Ödeme Anlaşması onanmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayım tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TİCARET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Türkiye ile Çekoslovakya arasında 22 Haziran 1945 tarihinde imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmasının onanmasına ilişkin kanun tasarısı

MADDE 1. — Dışişleri Komisyonunun 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Dışişleri Komisyonunun 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Dış işleri Komisyonunun 3 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE İLE ÇEKOSLOVAKYA ARASINDA TİCARET VE TEDİYE ANLAŞMASI

Aşağıdaki imza sahipleri, memleketleri arasında bugüne kadar vâki olan ticari mübadelelere müteallik meseleleri tetkik ettikten sonra, aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır.

Madde — I.

Her iki Hükümet, Türkiye ile Çekoslovakya arasında 7 Nisan 1938 de imzalanan ticari mübadelelerin tanzimine ve tediyelere müteallik Anlaşma hükümlerinin halihazır şartlar ve zaruretler karşısında tatbiki kabil olamayacağını müşahede ederek ve mütekabil ihracatın hacmini şimdiden tâyin imkânının olmadığını nazarı itibara alarak, yeni Anlaşmalar akdedilinceye kadar, arada yapılacak ticari mübadelelere, memleketlerinde yürürlükte bulunan umumî rejimlerinin tatbikında mutabık kalmışlardır.

Bununla beraber, iktisadi münasebetleri yeniden kurmak gayesiyle, iki Hükümet, iki memleket arandaki ticari mübadelelerin en ziyade müsaadeye mazhar memleket kaydından istifade ettirilmek için, Türkiye ile Çekoslovakya arasında 30 Nisan 1934 de imzalanan Modus Vivendi'yi yeniden tatbik mevkiine koymakta mutabık kalmışlardır.

Madde — II.

Çekoslovakya Hükümeti, muvakkaten kendi Maliye Bakanlığını Çekoslovakya Millî Bankası yerine kaim olmakla ve onun işlerini görmekle vazifelendirmiş bulunduğundan, bugüne kadar yapılan ticari mübadelelerden neşet eden ve 7 Nisan 1938 tarihli Tediye Anlaşmasına göre tutulan kliring hesabı bakıyesi, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının Çekoslovakya Cumhuriyeti Maliye Bakanlığı veya onun tarafından tâyin edilen Müessese adına kendi defterlerinde açacağı hususi hesaba transferi suretiyle tasfiye edilecektir.

Mezkûr bakanlık bu hususi hesapta gözüken meblağlara Ankara'daki Çekoslovakya Elçiliği vasıtasıyla tasarruf edecektir.

7 Nisan 1938 tarihli Tediye Anlaşmasına istinaden Çekoslovakya'ya ihraç edilen Türk malları bedelleri tesviye edilmemiş oldukları takdirde, Çekoslovakya Hükümeti bunun Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının intihap edeceği serbest döviz veya mal transferi suretiyle tasfiyesine muvafakat eder.

Madde — III

Her iki Hükümet, bugüne kadar bir ihracat veya bir ithalât suretiyle ifasına başlanmış bulunan hususi takas muamelelerinin, alâkadarlar arasında akdedilmiş olup salâhiyettar Türk makamâtı tarafından tasvip edilen kontratlara tevfikân, işbu şahıslar tarafından icrasına devam edilmesine muvafakat eder.

Salâhiyettar Türk makamâtı, alâkadarların talebi üzerine ve Ankara'daki Çekoslovakya Elçiliğinin rızasıyla yukarıda bahsi geçen kontratlarda zikredilen malların yerine başka emtia ikame etmek hakkını muhafaza eder.

Türk Hükümeti, Ankara'daki Çekoslovakya Elçiliğinin talebi üzerine mezkûr kontratların mevzuunu teşkil eden malların, Çekoslovakya Maliye Bakanlığı hesabına Türk ithalâtçıların giriştikleri taahhütlere karşılık olarak, ihraç edilebilmelerine muvafakat eder. Bu suretle, Türk ithalâtçıları taahhütlerinden katî olarak ibra edilmiş olacaktırlar. Çekoslovakyalı hak sahiplerinin alâkaları, Çekoslovakya'da hâlen mer'î kanuni hükümlere göre, salâhiyettar Çekoslovakya makamâtı tarafından kesilecektir.

Çekoslovakya'ya bugüne kadar hususi takas şeklinde yapılan Türk malları ihracatından mütehasıl alacakların, işbu hususi takasların mevzuunu teşkil eden malların Türk alâkadarları tarafından mu-

bayaasında kullanılmak üzere Çekoslovakya Maliye Bakanlığı veya onun tarafından tâyin edilen müessese nezdinde Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası emrine verileceği mukarrerdir.

Madde — IV

İşbu Ticaret ve Tediye Anlaşması 10 Temmuz 1945 tarihinde yürürlüğe girecektir. Ankara'da, fransızca iki nüsha olarak, 22 Haziran 1945 tarihinde yapılmıştır.

Türk Hükümeti namına
Burhan Zihni Sanus

Çekoslovakya Hükümeti namına
Richard Pech

